

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Філософський факультет

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія

Освітня програма «Англійська мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності та результати навчання
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література
9. Програмові вимоги

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Філософія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Дойчик Максим Вікторович
Контактний телефон викладача	0955702451
Е-mail викладача	maksym.doichyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	лекції, семінарські заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	вівторок 11.55
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Філософія» читається студентам другого курсу спеціальності 035 – Філологія (англійська мова і література). В межах лекційного викладу та семінарської практики з «Філософії» акцент робиться на історико-філософській складовій напрямів думки, а також на опрацюванні ключових ідей та понять, аналізі сучасних підходів до найважливіших філософських проблем.</p> <p>Курс лекцій присвячено основним тенденціям, характерним для розвитку античної, середньовічної, ренесансної, новочасної (з особливим акцентом на німецькій класиці) філософії та особливостям сучасного етапу розвитку філософського осягнення світу, актуальному стану розвитку філософських уявлень про буття, свідомість, пізнання, метод, людину, культуру та цивілізацію, суспільство та історичний процес. Зміст семінарських занять цілком корелює з лекційним матеріалом, оскільки їхня мета полягає у поглибленому вивченні матеріалу, що, як передбачається, дозволить студентам виробити власну світоглядну позицію. Завдання, які покликані вирішити запропонована дисципліна, включають не лише засвоєння певних знань з таких галузей філософії, як історія філософії, онтологія, гносеологія, методологія, філософська антропологія, філософія культури та історії, соціальна філософія, але й набуття студентами вмінь опрацьовувати самостійно навчальну літературу, критично мислити та висловлювати свою точку зору на світоглядні питання. Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування філософської наукової літератури.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: пояснити студентам місце і роль філософії у контексті світоглядного знання, головні риси філософського мислення та методології, ознайомити з найбільш значущими світоглядними ідеями на всіх етапах цивілізаційного розвитку.</p> <p>Завдання: розкрити предмет і завдання філософії, ознайомити з особливостями її історичного розвитку, експлікувати найважливіші ідеї представників античної, середньовічної, ренесансної, новочасної та сучасної філософії, пояснити місце української філософської думки в контексті світової, з'ясувати найважливіші позиції філософського осмислення буття, свідомості, пізнання, методу, людини, історії, суспільства, культури.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <p>знати: характерні риси античного, середньовічного, ренесансного, новочасного та сучасного світогляду, найважливіші поняття філософії кожного з періодів, суть зв'язків та відмінностей між головними філософськими позиціями.</p> <p>вміти: застосовувати одержані знання у навчальній та професійній діяльності, орієнтуватися у світоглядних парадигмах, критично оцінювати соціальні, культурні, політичні та інші процеси.</p>	
4. Компетентності та результати навчання	
4.1. Загальні компетентності:	

- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в команді та автономно;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність бути критичним, самокритичним і відповідальним;
- навички використання інформаційних і комунікативних технологій.
- усвідомлення принципів академічної доброчесності.

4.2. Фахові компетентності:

- знання основних етапів та особливостей розвитку світової філософської думки;
- розуміння змісту найважливіших світоглядних проблем;
- здатність самостійно набувати та удосконалювати необхідні знання та вміння шляхом опрацювання лекційного матеріалу та теоретичної літератури з тем курсу;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз особливостей філософських поглядів мислителів різних історико-філософських періодів;
- здатність самостійно досліджувати теоретичні та прикладні проблеми філософської науки;
- здатність визначати основні філософські категорії, аналізувати твори українських та зарубіжних мислителів, визначати їхні найважливіші філософські ідеї;
- здатність, критично переосмислюючи стереотипи, глибоко й всебічно висвітлювати основні питання філософії, формулювати й аргументовано захищати власну думку щодо змісту дискусійних положень, проявляючи толерантність до поглядів інших людей на ці проблеми, спрямувати набуті знання з філософії на вироблення методологічних засад своєї особистої гуманітарної і фахової підготовки;
- здатність оперувати найважливішими методами наукового пізнання;
- здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі філософських досліджень;
- здатність розрізняти змістовні та формальні складові процесів та явищ, що вивчає філософія;
- здатність аналізувати структуру явищ та процесів, функції елементів систем, що вивчаються філософією;
- здатність критично осмислювати запропоновані завдання, які стосуються аналізу текстів першоджерел.
- здатність критично мислити;
- здатність аргументувати на захист власної позиції.

4.3. Результати навчання

- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти із значним ступенем автономності.
- розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства;
- співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо;
- розуміти основні проблеми філософії та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності;
- вміти здійснювати порівняльний аналіз особливостей філософських поглядів мислителів різних історико-філософських періодів;
- вміти вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі філософських досліджень;
- дотримуватися правил академічної доброчесності.

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			18		
семінарські			12		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
3	035 Філологія	2	Н		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання, год	Вага оцін ки	Термін виконання
Тема 1. Філософія як форма самовизначення людини у світі 1. Філософія та світогляд. 2. Спільне та відмінне у філософії та науки, філософії та мистецтва, філософії та релігії. 3. Найважливіші риси філософського знання. 4. Методи та функції філософії. Система філософського знання	лекція, групова робота, семінарське заняття, самостійна робота	1-12	підготувати презентацію; підготувати конспект семінарського заняття, 4 год. (2 год. лекцій, 2 год. сем.)	5	Жовтень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)
		1-12	підготувати презентацію; підготувати конспект семінарського заняття, 6 год. (4 год. лекцій, 2 год. сем.)	5	Жовтень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)
Тема 2. Філософія Стародавнього світу. 1. Передумови виникнення філософії. Досократівський етап у розвитку античної філософії. 2. Класичний етап у розвитку античної філософії: 3. Основні течії елліністично-римської філософії: а) епікуреїзм; б) стоїцизм; в) скептицизм; г) неоплатонізм 4. Філософія Стародавньої Індії. 5. Філософія Стародавнього Китаю.	лекція, групова робота, семінарське заняття, самостійна робота	1-12	підготувати презентацію; підготувати конспект	5	Жовтень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)
Тема 3. Особливості розвитку філософської думки в Європі доби Середньовіччя,	лекція, групова робота, семінарське заняття, самостійна робота	1-12	підготувати презентацію; підготувати конспект	5	Жовтень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)

<p>Відродження та Нового часу. 1. Особливості філософії Середніх віків. 2. Філософські ідеї мислителів доби Відродження та Реформації. 3. Основні напрями філософії Нового часу. 4. Німецька класична філософія.</p>	<p>е заняття, самостійна робота</p>		<p>семінарського заняття, 6 год. (4 год. лекцій, 2 год. сем.)</p>		<p>розкладом)</p>
<p>Тема 4. Зарубіжна філософія XIX–XX ст. 1. Загальна характеристика сучасної зарубіжної філософії. 2. Основні напрями розвитку філософії в Західній Європі у XIX – на початку XX століть: а) раціональна та ірраціональна філософія; б) класична та некласична філософія. 3. Провідні тенденції та течії сучасної зарубіжної філософії: а) екзистенційна філософія; б) філософія життя; в) філософія фрейдизму; г) філософія позитивізму; д) герменевтика; е) філософія постмодерну. 4. Релігійна філософія: а) неотомізм; б) тейярдизм.</p>	<p>лекція, групова робота, семінарське заняття, самостійна робота</p>	<p>1-5,7,9-12</p>	<p>підготувати презентацію; підготувати конспект семінарського заняття, 4 год. (2 год. лекцій, 2 год. сем.)</p>	<p>5</p>	<p>Жовтень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)</p>
<p>Тема 5. Українська філософія. 1. Історичні джерела формування української філософської думки. 2. Докласична доба української філософії. 3. Класична доба української філософії. Філософія Григорія Сковороди. 4. Філософія українського романтизму. 5. Українська академічна</p>	<p>лекція, групова робота, семінарське заняття, самостійна робота</p>	<p>1-8, 10-12</p>	<p>підготувати презентацію; підготувати конспект теми, 4 год. (2 год. лекцій, 2 год. сем.)</p>	<p>5</p>	<p>Жовтень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)</p>

<p>філософія. 6. Розвиток української філософії в XIX–XX ст. Тема 6. Філософське розуміння світу та розвитку. 1. Буття та його основні форми. 2. Поняття матерії, руху, простору і часу. 3. Філософський зміст категорії “світ”. 4. Розвиток і його ознаки. 5. Діалектика: основні категорії та закони.</p>	<p>лекція, групова робота, самостійна робота</p>	<p>1-12</p>	<p>підготувати конспект теми, 2 год. (2 год. лекцій., 1 год. сем.)</p>	<p>5</p>	<p>Жовтень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)</p>
<p>Тема 7. Свідомість, її походження, сутність. Проблема пізнання у філософії. 1. Проблема свідомості в історії філософії. 2. Відображення як всезагальна властивість матерії. Рівні відображення. 3. Розвиток форм відображення, їх характеристика. 4. Виникнення свідомості. Діалектика ідеального і матеріального. 5. Свідомість: основні характеристики, структура, сутність. 6. Суспільна свідомість, її структура, форми та функції. 7. Проблема пізнання в історії філософії. 8. Основні принципи пізнання. 9. Гносеологічні корені агностицизму.</p>	<p>лекція, групова робота, самостійна робота</p>	<p>1-12</p>	<p>підготувати конспект теми. 1 год. (1 год. лекцій)</p>		<p>Жовтень 2019 р. (згідно з електронним розкладом)</p>
<p>Тема 8. Суспільство як об’єкт філософської рефлексії. 1. Суспільство як специфічне матеріальне утворення. Суспільне буття. 2. Сутність діалектико-матеріалістичного</p>	<p>лекція, групова робота, самостійна робота</p>	<p>1-12</p>	<p>підготувати конспект теми. 1 год. (1 год. лекцій)</p> <p>Контрольна робота 6-8 теми. 1 год.</p>	<p>15</p>	<p>Листопад 2019 р. (згідно з електронним розкладом)</p>

розуміння суспільства. К. Маркс про суспільно-економічні формації. 3. Суспільне виробництво, його структура, і роль у суспільстві. 4. Формаційний та цивілізаційний підходи у визначенні періодизації історії суспільства. 5. Соціальна структура суспільства.					
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 15 балів)				
Семінарські заняття	Оцінюється робота на 5 семінарських заняттях упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 30 балів розраховується як середнє арифметичне балів, отриманих на усіх заняттях з ваговим коефіцієнтом 6.				
Лекційні заняття	За кожні два відвіданих лекційних заняття студент отримує один бал. У випадку здобуття максимальної кількості балів за усі відвідані лекційні заняття (4,5 бали) студент отримує додаткові бонусні 0,5 балів. У підсумку максимальна кількість балів за відвідані лекційні заняття може становити 5 балів.				
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування та бали, отримані за відвідування лекцій.				
7. Політика курсу					
<p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, відвідування лекцій, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат.</p> <p>Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне екзаменаційне тестування.</p>					
8. Рекомендована література					
1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія: Курс лекцій. – К.:					

Гене́за, 1996.

2. Андрущенко В. П., Волович В. І., Горлач М. І., Головченко Г. Т., Губерський Л. В. Філософія: Підручник. – Х.: Консум, 2000.
3. Арутюнов В. Х., Демченко М. М., Йосипенко С. Л., Кабика І. С., Круш О. О. Філософія: Навчально-метод. Посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: Київський економічний університет, 1999.
4. Бичко І. В., Бойченко І. В., Табачковський В. Г. та ін. Філософія. Підручник. – К., 2001.
5. Бойченко І. В. Філософія історії: Підручник для студ. вищих навч. закладів. – К.: Знання, 2000.
6. Возняк С. М., Голянич М. Ю., Москаленко Ю. М. Філософська думка України: імена та ідеї. – Івано-Франківськ, 2003.
7. Воронкова В. Г. Філософія: навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 464 с.
8. Горський В. С. Історія української філософії: Курс лекцій: Навч. посібник для студ. вузів. – К.: Наукова думка, 1997.
9. Зарубіжна філософія ХХ ст. К., 1993.
10. Кондзьолка В. В. Філософія і її історія. – Львів, 1996.
11. Надольний І. Ф. Філософія: Навч. посіб. – К.: Вікар, 2004.
12. Петрушенко В. Л. Філософія. – Львів, 2001.

9. Програмові вимоги

«Культурою розуму є філософія»

(Цицерон)

«Май мужність користуватись власним розумом»

(І. Кант)

Для іспиту студент повинен знати зміст програмових розділів і тем навчального курсу, відповідно до яких пропонується основний перелік питань з історії і теорії філософії.

- Поняття світогляду, філософії, мудрості. Філософія як основа світогляду. Предмет, методи, функції філософії. Основні питання філософії та різноманітність підходів до їх вирішення.
- Концепції походження філософії. Філософська думка у стародавніх Індії та Китаї. Антична філософія: основні періоди та філософські школи. Досократівський етап в старогрецькій філософії. Класична доба античної філософії (софісти, Сократ, Платон, Арістотель). Елліністична і римська філософія (Епікур і епікуреїзм. Стоїцизм, скептицизм, еkleктицизм. Неоплатонізм).
- Філософія у Західній Європі середніх віків та доби Відродження: особливості і основні течії. Напрями західноєвропейської філософії Нового часу (Ф. Бекон, Р. Декарт та ін.). Філософські ідеї мислителів-просвітників (Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо, Й. Гердер та ін.).
- Класична німецька філософія: джерела та суттєві риси. Філософські системи І. Канта, Й. Фіхте, Ф. Шеллінга, Г. Гегеля, Л. Фюєрбаха, К. Маркса.
- Основні напрями європейської філософії в кінці ХІХ – ХХ ст.. Оновлення класичних традицій: неокантіанство, неогегельянство. Неомарксизм як філософська течія. Виникнення некласичних течій: ірраціоналізм, «філософія життя», фрейдизм, прагматизм. Позитивізм і його стадії. Екзистенціальна філософія. Еволюція релігійної філософії ХХ ст. (неотомізм, персоналізм, тейярдизм).
- Сучасна зарубіжна філософія: суттєві риси, провідні тенденції, основні течії (феноменологія, герменевтика, структуралізм, філософська антропологія, постмодернізм).
- Основні періоди і особливості розвитку української філософії. Джерела виникнення та становлення філософської думки в Київській Русі та в культурно-освітніх центрах України ХІУ-ХУП ст. Роль Києво-Могилянської академії у розвитку філософської освіти і професійної філософії.
- Філософія Г. Сковороди. Особливості розвитку української філософії в ХІХ ст. Філософські погляди членів Кирило-Мефодіївського товариства. Філософські ідеї Т. Шевченка. Академічна філософія в Україні ХІХ ст. «Філософія серця» П. Юркевича. Філософські ідеї українських вчених кінця ХІХ – початку ХХ ст.. (В. Вернадський,

М. Драгоманов, Б. Кістяківський, С. Подолинський, О. Потебня та ін.). Філософські погляди українських письменників (В. Стефаник, Л. Українка та ін.).

- Філософія І. Франка. Розвиток філософської думки українськими мислителями ХХ ст.. (В. Винниченко, М. Грушевський, Д. Донцов, В. Липинський, О. Кульчицький, Д. Чижевський, М. Шлемкевич та ін.). Новітня українська філософія.
- Онтологія як учення про буття. Буття і його основні форми. Поняття матерії, руху, простору і часу. Філософське розуміння світу.
- Розвиток та його ознаки. Основні концепції розвитку. Діалектика як теорія розвитку. Принципи, основні закони і категорії діалектики.
- Філософське осмислення природи і життя як передумов людського буття. Основні концепції походження і сутності людини. Співвідношення понять людини, індивіда, індивідуальності, особи, особистості. Людина як біологічна, соціальна і духовна істота. Проблема сенсу людського життя. Практика і спілкування як способи буття людини. Види практики. Співвідношення понять діяльності і практики.
- Поняття свідомості та основні форми відображення. Сутність та структура свідомості. Самосвідомість. Свідомість і мова. Свідомість і творчість. Індивідуальна та суспільна свідомість. Основні форми суспільної свідомості.
- Пізнання: сутність, основи та принципи. Чуттєве та раціональне пізнання, їх форми. Проблема істини у філософії та її критеріїв. Абсолютна і відносна істина. Об'єктивність і конкретність істини. Наукове пізнання: рівні, форми і методи. Специфіка методів гуманітарних наук.
- Поняття суспільства і соціальної спільноти. Філософські концепції суспільства. Специфіка соціальних законів. Зростання потреб і здібностей людини як соціальний закон. Суспільство як соціальна система що саморозвивається.
- Поняття праці, виробництва, економіки і власності. Праця як основа саморозвитку людини і самоорганізації суспільства. Суспільне виробництво. Матеріальна і духовна основи суспільства. Матеріальне виробництво: взаємовплив продуктивних сил і виробничих відносин.
- Суспільні відносини, їх типи. Поняття структури суспільства. Суспільне життя, його основні сфери та взаємозв'язок між ними. Економічна сфера суспільства. Соціальна сфера та соціальна структура суспільства. Політична сфера суспільства. Поняття влади, політики, держави, права. Взаємозв'язок правової держави та громадянського суспільства. Духовна сфера суспільного життя та зростання її впливу на інші сфери. Співвідношення понять духовності, свідомості, ментальності, релігійності. Взаємодія суспільства з природою.
- Розвиток суспільства. Джерела і рушії розвитку суспільства. Суспільний прогрес та його критерії.
- Особистість та її типи. Особистість як суб'єкт суспільного розвитку. Суспільство і особистість. Свобода і проблема подолання відчуження у суспільстві. Цінності, їх класифікація та значення в житті суспільства та особистості. Проблема ціннісних орієнтацій.
- Філософське тлумачення культури та її людинотворчої сутності. Цивілізація та цивілізаційні засади суспільства. Людство та глобальні проблеми сучасності й соціального прогнозування. Філософське осмислення проблем трансформації та розвитку українського суспільства.
- Філософський аналіз змісту текстів першоджерел.

Викладач: Дойчик М.В.